

Dr. Király Klára

Hírek a börtönvilágból

Rádióadó a börtönben

A London déli részén található, közel 1200 főnek helyet adó Wandsworth büntetés-végrehajtási intézetben lehetőség nyílt arra, hogy a fogvatartottak beindítsák saját rádióadásukat. A Radio Wannó az első olyan állomás, ahol a műsorok szerkesztésében és vezetésében elítéltek vesznek részt. Az elsősorban csevegő programokat közvetítő rádió egyelőre naponta egy órán át működhet. Az állomás telepítésében a Radio for Development („Rádió a Fejlődésért”) média tanácsadó cég vett részt, az adások megszerkesztésében és az elítéltek szakmai képzésében a BBC London is szerepet vállalt.

A kísérlet létrehozói a többi angliai börtönben is szeretnék stúdiókat építeni, ahol a fogvatartottak beszélgetni tudnának az őket érintő kérdésekről. Fontosnak tartják, hogy a bentlakók minél nagyobb arányban vegyenek részt a Radio Wannó működésében, mivel ez ösztönzően hatna a többi büntetés-végrehajtási intézet elítélteire is.

A Paul Hamlyn és az Esmée Fairbairn Alapítványok – amelyek a program finanszírozásában vettek részt –, úgy vélik, hogy addig kell minél nagyobb hallgatóságra szert tenni, amíg a börtönrádió még újdonságnak számít.

A szakértők szerint ez a program segít az elítélteknek megismerni a rádiózás alapjait, és fejleszti az emberekkel való kommunikációs készségüket. Közelebb hozza a fogvatartottakhoz az oktatási lehetőségeket is, és mivel szakmai képzettséget ad, a későbbi munkához-jutás esélyeit is növeli.

Forrás: Prisoners' radio station on air by Eric Allison. The Guardian, 2004. 01. 28.

A testépítés gondot okoz a dán és a finn büntetés-végrehajtási intézetekben

Dániában a börtönszemélyzet érdekvédelmi szervezete már többször követelte, hogy zárják be vagy alakítsák át az elítéltek által használt edzőtermeket. A szakértők szerint aggasztó a társadalom számára, hogy a fogvatartottak a büntetés-végrehajtási intézetekből erősebben és izmosabban távoznak, mint amilyenek a bekezdésükkor voltak.

Az elítéltek a testépítéshez 50 kg-os, vagy ennél nehezebb súlyokat is használhatnak, ezt a börtönszemélyzet korlátozni kívánja. Sokak szerint az eddig súlyemelésre használt edzőtermeket át kellene alakítani olyan tornatermekké, ahol csak az általános fizikai erőnlét megőrzését biztosító eszközök lennének elhelyezve.

A finn büntetés-végrehajtási intézetek is hasonló problémákkal szembesültek. Újabbban igyekeznek gátat szabni a súlyemelésnek, és az ehhez hasonló szabadidős sporttevékenységeknek. Az intézetek azt sem nézik jó szemmel, hogy a fogvatartottak igen nagy mennyiségű szteroid és hormonkészítményt csempésznek be a cellákba.

A szakértők szerint a szigorító intézkedésekre azért van szükség, mert az utóbbi időben megszaporodtak a börtönszemélyzetet ért támadások és fenyegetések, amely mögött a túlzásba vitt izomépítés káros hatását sejtik.

Forrás: Prisoner bodybuild to death by Jary Grünstein. Copenhagen Daily News, 2004. 01. 22. – Bodybuilding programmes and hormones cause concern in Finnish prisons by Raoul Ehrm. Helsinki-Heralds, 2004. 01. 23.

A túlzúsúfoltság krízishez vezetett

Zimbabwe 47 büntetés-végrehajtási intézetében 16600 fogvatartottat lehet elszállásolni, de ténylegesen ennél jóval többen élnek az ország börtöneiben. A túlzúsúfoltság oka egyrészt a lassú ítélkezési procedúra, másrészt pedig az, hogy több börtönrre lenne szükség. A 16600 helyre általában 8000-rel több fogvatartott jut, ami hozzájárul ahhoz, hogy a TBC és az AIDS vírussal fertőzött betegek száma folyamatosan emelkedik. Az Igazságügyi Minisztérium már többször bejelentette, hogy hét újabb büntetés-végrehajtási intézet építését tervezi, de a kivitelezést halogatják.

A Börtönszolgálat hivatalnokai súlyos éllelmezési problémákról számoltak be. Az étrend egyhangú, általában kukoricakásából és főtt káposztából áll. A börtönszemélyzet részéről gyakoriak a hatalmi visszaélések, és sok intézet az alapvető higiéniai követelményeknek sem tud eleget tenni.

Forrás: Overcrowding leads to prison crisis. UN Integrated Regional Information Networks, 2004. 02. 05.

Problémák a nigériai börtönökben

A Civil Liberties Organization (a továbbiakban: CLO) elviselhetetlennek bélyegezte a nigériai büntetés-végrehajtási intézetek helyzetét. A CLO megállapította, hogy korábbi, 1996-os látogatása óta nem változott semmit az elítéltekkel való bánásmód.

A túlzúsúfoltság óriási méreteket ölt, például Kirikiriben a 800 férőhelyen legalább 1800-an, Port-Harcourtban a 304 helyen szintén legalább ennyi fő van elszállásolva. A fertőző betegségek elleni orvosságok sokszor akadozva érkeznek. A tarthatatlan állapotok miatt a CLO ismét reformokat sürget.

Forrás: CLO decries living conditions in Nigerian prisons by Chioma Obinna. Africa Daily News, 2004. 01. 17.

Ecuadorban túlszűfoltak a börtönök

Ecuadorban hírhedtek a börtönök a rossz fogvatartási körülményeiről. A körülbelül 10000 elítélt szálmalmas viszonyok között él. Gyakori az erőszak az intézetek falain belül. Már számos alkalommal előfordult, hogy a fogvatartottak önsanyargatással vagy önkárosítással tiltakoztak a nyomasztó életkörülmények ellen. A szakértők számításai szerint 20 millió dollárra lenne szükség a meglévő büntetés-végrehajtási intézetek fejlesztéséhez és az újak építéséhez.

Forrás: Ecuador declares prisons in state of emergency by Hamid Golpira. Teheran Times, 2004. 02. 15.

Terjed az önkárosítás az angliai és walesi börtönökben

Angliában és Walesben 1998 óta ötszörösére emelkedett a saját testükben kárt tevő elítéltek száma. A Börtönszolgálat is megerősítette, hogy míg 1998-ban 3207, 2003-ban már 14953 ilyen esetet regisztráltak.

Egyes vélemények szerint a számok ugrásszerű növekedésének oka az volt, hogy 2002-ben a börtönökön belül, a fogvatartottak számára is elérhető technikai és műszaki berendezések száma nőtt, és a börtönlakók ezek nem rendeltetészerű használatával is sérüléseket tudtak okozni maguknak. A Börtönszolgálat véleménye szerint a másik ok az, hogy a fogvatartottak 80%-a küzd mentális problémákkal.

A „Sane” és a „Mind” mentális egészségüggyel foglalkozó jótékonyági intézmények rámutattak arra, hogy más tényezők is hozzájárultak a megdöbbentő helyzet kialakulásához. A legfontosabb közülük az, hogy Nagy-Britanniában az utóbbi 20 évben a mentális betegek számára fenntartott helyek száma 50000-rel volt kevesebb a szükségesnél. A megfelelő kezelés nélkül maradók pedig gyakran sodródnak a bűnözés útjára, és követnek el kisebb vagy nagyobb súlyú bűncselekményt.

Forrás: Self-harm soars among prisoners by Eric Allison. The Guardian, 2004. 02. 09.

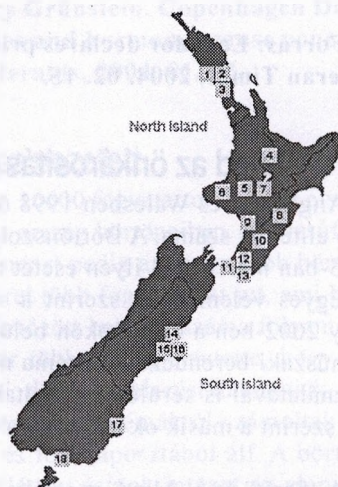
Új drogteszt Új-Zélandon

Új-Zéland legnagyobb büntetés-végrehajtási intézetében, a Waikeriában, a véletlenszerűen kiválasztott elítéltek 28%-ának lett a drogtesztje pozitív. Ezek az adatok az utóbbi 12 hónap alatt végzett vizsgálatok eredményét tükrözik. Az országos átlag 21%, de a szakértők szerint az eredmények javuló tendenciát mutatnak.

Az új drogteszt programot 1998-ban vezették be Új-Zélandon. Az utóbbi 12 hónapban a Christchurchben található Rolleston Prison – amely a második legnagyobb intézet – elítélteinek 28 %-nál mutatott ki a vizsgálat pozitív eredményt. A

harmadik legnagyobb büntetés-végrehajtási intézetben, a Rimutakában ez az arány 31 % volt. A börtönszemélyzet szerint a Waikeria és a Rimutaka intézetek földrajzi fekvése – mivel emelkedőre épültek – nagyon megnehezíti az odaérkezők megállítását és ellenőrzését. Egyelőre kísérletképpen kiképzett kutyákat – négyet az északi és egyet a déli szigeten – alkalmaznak, amelyek kiszimatolják az autókban behozott kábítószerrel. A látogatókat azonban ez sem riasztja el attól, hogy újra és újra megpróbáljanak kábítószerrel bevinni az intézetek területére.

1. Auckland Prison
2. Mt Eden Prison
3. Mt Eden Women's Prison
4. Waikeria Prison
5. Ohura Prison
6. New Plymouth Prison
7. Tongariro/Rangipo Prison
8. Hawkers Bay Prison
9. Wanganui Prison
10. Manawatu Prison
11. Arohata Prison
12. Rimutaka Prison
13. Wellington Prison
14. Christchurch Prison
15. Christchurch Women's Prison
16. Rolleston Prison
17. Dunedin Prison
18. Invercargill Prison

Forrás: More than a quarter of prison inmates snared by drug tests by Andrew Linen. New-Zeland Herald, 2004. 02. 09.

Börtönkulcsok Skóciában

A Skót Börtönszolgálat felügyelete alatt működő büntetés-végrehajtási intézetek közül tizenkettőben jeladóval ellátott kulcsok használatát vezették be. A kulcsokra szerelt jelzőegység hasonló elven működik, mint azok, amelyeket a múzeumok és galériák alkalmaznak a művészeti alkotások védelme érdekében. A beépített eszköz kis hatótávolságú jelet sugároz, ami megszólaltatja a riasztórendszert, ha a kulcs esetleg kikerülne a büntetés-végrehajtási intézet területéről.

Az új technikai megoldás alkalmazására egyrészt azért volt szükség, mert korábban néhányszor előfordult, hogy pár fogvatartott az elemelt kulcsok segítségével kísérelt meg szökést. Másrészt arra is akadt példa, hogy a börtönszemélyzet egy-egy tagja véletlenül kivitte magával a kulcsot az épületből. Ez utóbbi esetben a börtönzabályok szigorú előírásai miatt új zárat kellett felszerelni.

A bevezetett biztonsági intézkedések garantálják, hogy a kulcsokról a büntetés-végrehajtási intézet tudta nélkül ne lehessen másolatot készíteni, és így a szökéseket is könnyebb megakadályozni.

Forrás: Sensor will stop prison officers taking their keys out of jails by Yakub Qureshi. Daily News, 2004. 02. 15.

Kritika érte a nyitott börtönöket

A Skót Börtön Felügyelőségek megvizsgálták Castle Huntly és Noranside nyitott intézetek 2003. évi működését, és több körülménnyel nem voltak megelégedve. Ugyan sok elítélt jut munkalehetőséghez a börtön falain kívül, ezek száma azonban Castle Huntlyban az utóbbi években csökkenést mutatott.

A fogvatartottak egy része a rehabilitációs program keretében hazamehet a hétvégére, de ez sok esetben a fegyelem lazulásához vezetett. 2003. január és szeptember között mindkét büntetés-végrehajtási intézetből jó néhányan megpróbáltak megszökni.

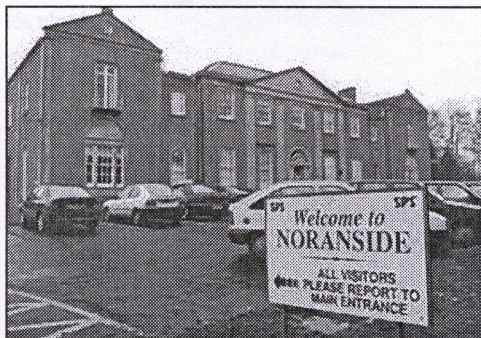
A Castle Huntly lakóin végzett drogtesztek javulást mutattak, a pozitív eredmény aránya 36%-ról 23%-ra csökkent. Noranside-ban az ilyen irányú vizsgálatok a helyzet rosszabbodását tükrözik, mivel azon fogvatartottak aránya, akiknek a tesztje pozitív lett 17%-ról 20%-ra nőtt.

2003-ban a börtönélet fontos területei, az ételmezés, az elszállásolás, a biztonság és az egészségügyi ellátás támogatásban részesültek. Az elemzés során napvilágra került néhány kedvező adat ellenére, a Skót Börtön Felügyelőségek csalódottak voltak, mivel azt remélték, hogy az intézetek jóval hatékonyabban működnek.

Forrás: Open prison failing inmates by Peter Green. Daily News, 2004. 02. 15.

Castle Huntly

Noranside

Nők az orosz börtönökben

Oroszországban 26 női büntetés-végrehajtási intézet működik, amelyekben körülbelül 47000 női elítéltet szállásolnak el.

A fogvatartottak egy része az otthonától távol eső helyen tölti le a büntetését, mivel nem minden régióban épültek nők számára fenntartott intézetek. Emiatt a kapcsolattartás nehezebbé válik számukra, amely azt a veszélyt hordozza magában, hogy családjuk, gyermekeik könnyebben eltávolodhatnak tőlük. Ez súlyos érzelmi válságot okozhat, a szabadulást követően pedig megnehezíti a társadalomba való beilleszkedésüket. A férfiakat könnyebb lakóhelyükhöz közel elhelyezni, így e szempontból kedvezőbb helyzetben vannak.

Sok szakértő szerint a fenti problémán kívül jobban oda kellene figyelni a női elítéltek intézeti körülményeire, foglalkoztatásukra és a terhes nők élelmezésére is.

Forrás: Prisons for women in Russia by Andrey Nesterov. Pravda, 2004. 03. 25.